

Paral·lel 38°: arròs a canvi de pau

“La qüestió ja no és saber si esclatarà una guerra a la península coreana, sinó en quin moment es desencadenarà”, ha declarat el mariscal nord-coreà Kim Kwang-Jin. Les hostilitats amb Corea del Sud provocades per Pyongyang tenen diverses lectures.

Anunciaven la guerra de nervis endegada aquestes setmanes a la zona desmilitaritzada que separa els dos estats de la península de Corea. L'alt dirigent militar nord-coreà ho presentà com una operació defensiva: “Tot indica que Corea del Sud és a

punt de desencadenar la invasió de Corea del Nord. Si els titelles sud-coreans ens desafien, trepitjant una polzada del nostre territori o un bri de la nostra herba, el nostre exèrcit emprendreà una poderosa contraofensiva per derrotar-los”.

Ès cert que el règim de Seül, de la mà de Washington, no ha deixat de pressionar el veí del nord per totes les vies, inclosa la militar, sobretot des de la mort del creador de l'estat de Corea del Nord, Kim Il-Sung, el 8 de juliol de 1994. La més important d'aquestes operacions de pressió militar sobre Corea del Nord van ser les maniobres Team Spirit, en què van participar 70.000 soldats sud-coreans i 50.000 nord-americans, el març de 1993. Per al règim de Pyongyang —que el 1991, en un gest sorprenent, havia acceptat l'ingrés simultani d'ambdós estats a l'ONU—, les maniobres van fornir l'excusa que necessitava per a retirar-se del Tractat de No Proliferació Nuclear (TNP) i obstaculitzar el treball dels inspectors de l'Agència Internacional d'Energia Atòmica (AIEA).

Una guerra molt difícil... El règim de Seül no es permetrà cap iniciativa envers Corea del Nord sense el vist-i-plau i la direcció de Washington. És més, la situació política a Corea del Sud fa quasi bé inviable prendre una iniciativa d'agressió militar al nord. Una classe política desacreditada i infestada per la corrupció, una conflictivitat social continguda mitjançant el retall de drets sindicals

i democràtics bàsics, i una oposició política —sobretot entre els joves— que només es pot mantenir a ratlla a base d'empresonaments i cops de porra, configuren un escenari poc favorable a empreses de patriotisme bel·licista.

Les provocacions nord-coreanes es produeixen el mateix moment que el govern de Pyongyang es veu forçat a sol·licitar formalment a l'ONU ajuda alimentària per afrontar el risc de fam generalitzada. Les grans tempestes del passat estiu van provocar les inundacions més greus de les últimes dècades i van arrasar tota la collita d'arròs. L'agressivitat dels militars del nord, veritables detentadors del poder polític personificat en Kim Yong-Il, el descendent de Kim Il-Sung políticament més feble i poc popular, respon a una estratègia de pressió sobre l'ONU i els Estats Units. De la primera volen obtenir ajuda massiva, gratuïta i immediata; amb Washington aspiren a signar un tractat de pau bilateral, que substituiria el fràgil armistici de 1953. La guerra de nervis és el preàmbul a la visita de Bill Clinton a Seül, anunciada per a aquesta setmana i, també, a les converses, previstes per al divendres dia 19 a Berlín, on s'ha de tractar de la venda de míssils nord-coreans a països de l'Orient Mitjà.

Malgrat alguns gestos d'obertura a l'exterior, més forçats que volguts, la dictadura de Pyongyang sembla descartar una “via vietnamita” de flexibilització econòmica i diplomàtica, mentre continua enlluernada per l'actitud prepotent

Al costat, Kim Yong-Il, president de Corea del Nord. Les provocacions nord-coreanes, que han comportat una important mobilització en la frontera que parteix la península en dos (foto de la pàgina següent), coincideixen amb la petició formal del govern de Pyongyang a l'ONU d'ajuda alimentària per afrontar el risc generalitzat de fam. (foto: Efe)

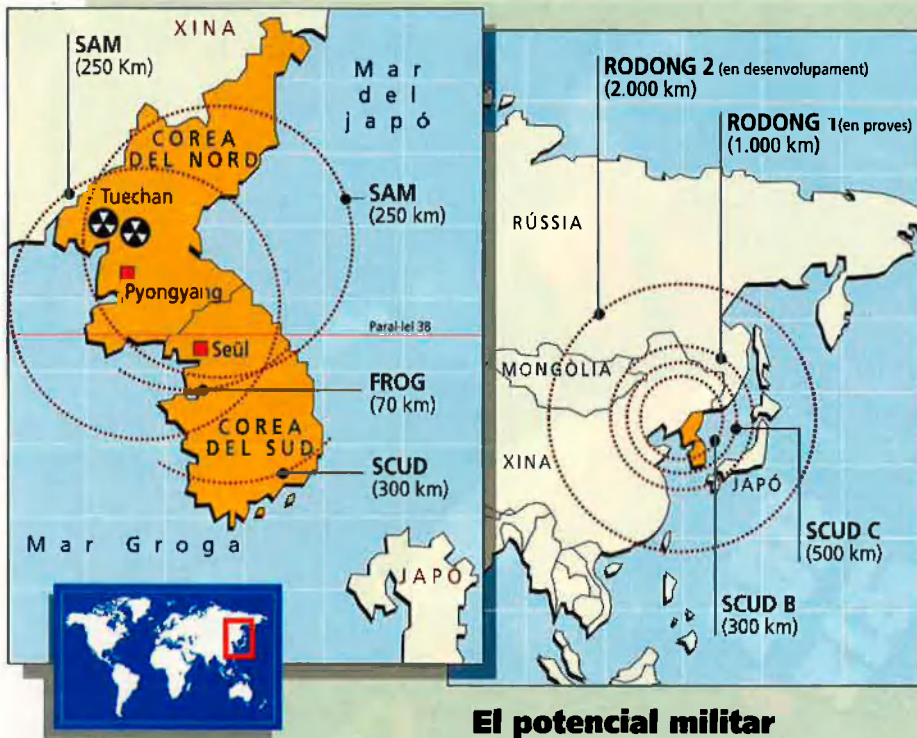
de Pequín pel que fa a Formosa i Hong Kong. La diferència en el camp militar, és que, en el cas que Corea del Nord entrés en guerra amb el sud, són els dirigents de Pyongyang els qui hi tenen més a perdre.

...però no impossible. Tanmateix, el règim de Corea del Nord presenta unes peculiaritats que fan especialment imprevisible i perillós el seu comportament. D'una banda, el Partit dels Treballadors Coreans, al poder des de 1949, viu en una situació d'aïllament paranoic i d'impermeabilització de la realitat internacional molt semblant a la de l'Albània d'Enver Hoxha. En aquest sentit, un aspecte que cal tenir en compte és l'explosiva combinació d'una situació social molt precària, que pot esdevenir insostenible, amb una cúpula dirigent per la qual difícilment vessarien una llàgrima els centenars de milers de coreans que varren plorar el decés de Kim Il-Sung.

En una situació d'aquest tipus, hi ha espai per una sortida a l'estil de Romania el 1990? Un escenari en què un sector de l'exèrcit i del partit atien la protesta popular, per orquestrar un canvi de quasi tot de manera que no canviï quasi res, és molt improbable, ja que el conjunt de la casta dirigent està convençuda que Corea del Sud –i els Estats Units al darrere– no deixarien passar l'ocasió per "reunificar" la península.

L'opinió del general Gary Luck, comandant en cap dels 37.000 militars dels Estats Units hostatjats a Corea del Sud, és que ha començat la desintegració del règim de Pyongyang: "Estem preocupats pel fet que Corea del Nord, bé s'enfonsarà molt aviat, o bé prendrà mesures agressives envers el veí del sud, en una temptativa desesperada d'encobrir la situació interna." En la segona hipòtesi plantejada pel general Luck hi ha motius suficients per estar preocupat, ja que Corea del Nord –i aquesta és un altra especificitat que l'allunya dels casos de Romania o Albània– disposa, amb tota seguretat, de missils de mitjà

El potencial militar

	Corea del Nord	Corea del Sud	Forces EUA
Terra	Soldats	1.206.000	655.000
	Tancs	3.500	1.800
	Canons	8.400	4.500
	Llençamissils	2.400	114
	Missils FROG i SCUD	54	24
Mar	SAM (missils antiaeris)	800	450
	Vaixells de guerra	3	37
Aire	Submarins	24	1
	Submarins nuclears	-	-
	Portaavions	-	-
Aire	Caces	748	480
	Bombarders	82	-
	Helicòpters	50	130

i llarg abast equipats amb caps químics i, molt probablement, de quatre o cinc bombes nuclears. No és cap consol saber que els analistes donen per segur que Seül disposa també d'arsenals químics secrets.

Un altre pols entre Xina i els EUA. De moment, dos fets nous: una escalada d'amenaçes militars contra el sud i, per primera vegada des de 1953, una demanda d'ajuda humanitària a la comunitat internacional. Una arribada massiva d'aliments contribuirà a apuntalar el poc prestigi de Kim Yong-Il. L'ONU i els Estats Units, però, semblen adonar-se que la via del bloqueig, a l'estil de la practicada amb l'Iran, Cuba o l'Iraq, no és una opció vàlida en un règim que no dubta a destinar una mitjana anual del 25% del PIB a despeses militars. Washington té ara la paraula, però només en un primer torn, ja que s'haurà d'escollar la veu de Pequín, que, per raons de prestigi i geoestratègiques, no pot mantenir una actitud passiva davant de la crisi coreana i no tardarà a dir-ne la seva, si no ho està fent ja de forma discreta.

Quant a la resta, continuem en la foscor sobre el que passa realment al nord del famós paral·lel 38, convertit en el darrer pany, el més alt i gruixut, però, del mur aixecat a la guerra freda.

Pau Pons

Precedents d'obertura forçosa

D'acord amb fonts sud-coreanes, la collita de cereals de l'any 1994, a Corea del Nord, va quedar 2 milions de tones per sota de les necessitats mínimes. Quelcom de semblant ja havia passat el 1993 i es va haver de compensar amb importacions de la Xina popular. El 1995 Pyongyang es va adreçar a les capitals dels països de la regió per tal de recaptar importacions d'arròs, Pequín va respondre amb 500.000 tones, Tòquio va enviar 300.000 tones, Seül després de converses bilaterals a Pequín va decidir comercialitzar 150.000 tones.

A partir de 1991, Moscú i les altres repúbliques de la CEI van exigir el pagament amb divises, això va deixar la Xina popular com l'únic proveïdor de petroli i comportà el racionament d'energia al 50% per a les fàbriques del país. Corea

del Nord s'ha acostat al Japó, on ha estat ben rebuda pels dirigents econòmics. Va ser la pressió del Japó el factor que va aconseguir l'acord de Kuala Lumpur, el juny de 1995, en què Pyongyang acceptava desmantellar el reactor de Iongbion i rebia, a canvi, dos reactors convencionals de Corea del Sud.

Encara en vida de Kim Il-Sung, es va iniciar un acostament no oficial entre les autoritats de Pyongyang i els industrials de Corea del Sud. El 1992, l'empresa sud-coreana Daewoo va decidir desguarnir algunes de les seves plantes industrials amb tecnologia més antiga i establir-les a Corea del Nord. Irònicament el Partit dels Treballadors de Corea oferia als empresaris unes condicions salarials i de disciplina de la mà d'obra més atractives que el règim de Seül. **P. P.**